

WSPÓLNA POLITYKA RYBOŁÓWSTWA

Wspólna polityka rybołówstwa formalnie powstała w 1983 r., ale jej początki sięgają wczesnych lat 70. XX wieku, gdy rybołówstwo było częścią wspólnej polityki rolnej. Wspólna polityka rybołówstwa była wielokrotnie zmieniana. Występujące problemy w europejskim rybołówstwie, takie jak: niezadowolający stan większości europejskich zasobów morza, zbyt duża zdolność połowowa europejskiej floty rybackiej, wysokie koszty polityki i niewłaściwe ukierunkowanie pomocy finansowej dla sektora oraz nieprzestrzeganie prawa, wymusiły podjęcie kolejnego wysiłku na rzecz zmiany wspólnej polityki rybołówstwa. Na forum UE obecnie trwają prace nad reformą tej polityki. Przygotowanie projektu aktu prawnego dotyczącego reformy zbiega się polską prezydencją w Radzie UE.

SPIS TREŚCI

> Ewolucja wspólnej polityki rybołówstwa	3
> Obszary działania wspólnej polityki rybołówstwa	5
> Główne problemy wspólnej polityki rybołówstwa	8
> Finansowanie wspólnej polityki rybołówstwa i perspektywy finansowe po 2013 r.	12
> Założenia przyszłej reformy wspólnej polityki rybołówstwa	15
> Podsumowanie	17

Celem niniejszego materiału szkoleniowego jest prezentacja podstawowych informacji na temat wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb). W pierwszej części przedstawiono historię powstania i rozwoju wspólnej polityki rybołówstwa oraz cele tej polityki. Następnie zaprezentowano obszary jej działania oraz ważniejsze problemy występujące w europejskim rybołówstwie. Kolejna część materiału odnosi się do finansowania wspólnej polityki rybołówstwa z Europejskiego Funduszu Rybackiego oraz perspektyw finansowych po roku 2013. Następnie omówiono główne założenia przygotowywanej reformy wspólnej polityki rybołówstwa przedstawione w zielonej księdze.

Podstawę prawną dla wspólnej polityki rybołówstwa stanowią artykuły 32–38 Traktatu o UE. Zgodnie z art. 32 rynek wewnętrzny obejmuje produkty rybołówstwa i musi towarzyszyć temu ustanowienie wspólnej polityki rybołówstwa. Artykuł 33 określa ogólne cele tej polityki, czyli zwiększenie wydajności, zapewnienie należytego poziomu życia ludności zajmującej się rybołówstwem, stabilizację rynku, zagwarantowanie bezpieczeństwa dostaw i zapewnienie rozsądnych cen w dostawach dla konsumentów. Pozostałe artykuły ustanawiają wspólną organizację rynku (art. 34), przewidują koordynację wysiłków w zakresie badań i kształcenia zawodowego (art. 35), a także ustalają zasady konkurencji (art. 36). Artykuły 37 i 38 dotyczą m.in. regulaminu wewnętrznego wspólnej organizacji rynku.

I. Ewolucja wspólnej polityki rybołówstwa

Wspólna polityka rybołówstwa formalnie powstała w 1983 r., ale jej początki sięgają wczesnych lat 70. XX wieku, gdy rybołówstwo było częścią wspólnej polityki rolnej. W tym okresie pojawiły się pierwsze rozporządzenia dotyczące rybołówstwa. Na skutek prowadzonych zmian w prawie morza kraje członkowskie poszerzały swoje wody terytorialne, doprowadzając do powstania wyłącznych stref ekonomicznych, sięgających do 200 mil od linii brzegowej. Głównym zadaniem Komisji było wtedy zażegnywanie konfliktów pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi. W rezultacie zostało podpisane porozumienie, na mocy którego państwa członkowskie zgodziły się wzajemnie zagwarantować dostęp do swoich wód, z wyjątkiem wód przybrzeżnych, które zarezerwowane zostały dla rodzimych rybaków w celu zachowania tradycyjnych łowisk i metod połowowych.

Przełomowym rokiem dla wspólnej polityki rybołówstwa był rok 1983. Rada wydała wtedy dwa rozporządzenia dotyczące rybołówstwa – 170/83 i 171/83¹, dzięki którym wprowadzony został system zarządzania zasobami morza oraz techniczne środki ochrony tych zasobów. W tym samym roku po raz pierwszy zastosowano w praktyce zasadę „względnej stabilności”, która zakłada, że udział państw członkowskich we wspólnotowej kwocie połowowej winien być na takim samym poziomie jak w latach poprzednich.

Ważną rolę w określaniu celów polityki rybołówstwa odegrał również „Raport 1991” opracowany przez Komisję Europejską. W dokumencie tym po raz pierwszy uznano, że dla utrzymania przemysłu rybnego konieczne jest zmniejszenie nakładu połowowego floty rybackiej UE, a także niezbędna jest skuteczniejsza kontrola rybaków. Najważniejsze jednak zmiany wspólnej polityki rybołówstwa dokonały dwie reformy przeprowadzone w 1992 i 2002 r. Konieczność dokonania zmian w roku 1992 wynikała z faktu istnienia zbyt dużej floty rybackiej w stosunku do stanu zasobów morza oraz z przełowienia większości stad ryb komercyjnych, w rezultacie czego nastąpiło znaczne pogorszenie się kondycji tych stad. W tym okresie wprowadzono m.in. system pozwoleń rybackich. Z ważniejszych zmian wprowadzonych w 2002 r. należy wymienić:

- > wprowadzenie wieloletnich planów odbudowy i zarządzania stadami ryb,
- > większe zaangażowanie na rzecz uwzględnienia kwestii ochrony środowiska w procesie zarządzania rybołówstwem,
- > rezygnacja z obowiązkowych celów w zakresie obniżenia zdolności połowowej na rzecz krajowych pułapów, w ramach których państwa członkowskie mogą prowadzić niezależną politykę w odniesieniu do flot krajowych,
- > wprowadzenie nakładu połowowego jako podstawowego narzędzia zarządzania rybołówstwem, polegającego na ograniczeniu liczby dni, w których statek może prowadzić działalność na morzu,
- > bardziej wybiórcze korzystanie z funduszy publicznych w celu wspierania rozwoju sektora przez zaprzestanie wykorzystywania publicznych środków pomocowych na

¹ OJ L 24 z 27 stycznia 1983 r., s. 1–13, 14–29.

- budowę nowych statków, jak również przez stosowanie polityki strukturalnej (zróżnicowanie zatrudnienia w społecznościach stref przybrzeżnych),
- > utworzenie regionalnych komitetów doradczych,
 - > wprowadzenie nowej formy umów dwustronnych z państwami trzecimi w zakresie rybołówstwa (tzw. umów partnerskich).

Organizacje doradcze Komisji Europejskiej ds. rybołówstwa:

Komitet Doradczy ds. Rybołówstwa (a teraz również do spraw akwakultury – ACFA) powstał w 1971 r. w celu przekazywania KE opinii przemysłu na temat zagadnień związanych z rybołówstwem oraz propagowania ciągłego dialogu. Członkowie Komitetu pochodzą z organizacji reprezentujących sektor produkcji, przetwórstwa, handlu rybami i produktami akwakultury, oraz interesy konsumentów i środowiska.

Komitet Naukowo-Techniczny i Ekonomiczny ds. Rybołówstwa (STECF) KE powstał w 1993 r. (decyzja Komisji 93/619/WE). Jego działanie wznowiono w 2005 r. (decyzja Komisji 2005/629/WE). Główne cele STECF to: poprawa jakości decyzji politycznych i przyspieszenie procesu decyzyjnego, dostarczenie szybkich mechanizmów reakcji dla pilnych potrzeb w dziedzinie polityki, sprzyjanie aktywności badaczy na arenie politycznej.

Regionalne komitety doradcze (RAC) powstały w wyniku reformy wspólnej polityki rybołówstwa z 2002 r. Utworzono je, aby zapewnić zainteresowanym stronom (rybakom, właścicielom kutrów, przetwórcom, handlowcom ryb, organizacjom konsumentów i środowiska itp.) instrument, za pomocą którego mogą przekazywać zalecenia dotyczące rozwoju WPRyb. W ramach WPRyb działa siedem regionalnych komitetów doradczych: RAC ds. Morza Bałtyckiego, RAC ds. Morza Śródziemnego, RAC ds. Morza Północnego, RAC ds. Wód Północno-Zachodnich, RAC ds. Wód Południowo-Zachodnich, RAC ds. Zasobów Pelagicznych, RAC ds. Floty pełnomorskiej /Floty dalekomorskiej.

Głównym celem, jakie postawiono przed wspólną polityką rybołówstwa, była i jest do dziś ochrona i zrównoważona eksploatacja żywych zasobów mórz pozwalająca na kontynuację połowów, przy uwzględnieniu potrzeb producentów i konsumentów.

Podstawowe zasady, na których opiera się obecna WPRyb, zostały określone w tekście prawnym powszechnie znanym jako „rozporządzenie podstawowe”. Rozporządzenie Rady (WE) nr 2371/2002² w sprawie ochrony i zrównoważonej eksploatacji zasobów rybołówstwa w ramach wspólnej polityki rybołówstwa od czasu jego przyjęcia w 2002 r. stanowi główną podstawę prawną dla wszystkich kolejnych unijnych przepisów dotyczących rybołówstwa.

² Dz.Urz. UE L 358 z 31 grudnia 2002 r., s. 59–80.

Sprawdź swoją wiedzę

Zaznacz właściwą odpowiedź:

1. W jakim tekście prawnym zostały określone podstawowe zasady, na których opiera się obecnie WPRyb? Rozporządzenie podstawowe/dyrektywa ramowa.
2. Zasada „względnej stabilności” zakłada, że udział państw członkowskich we wspólnotowej kwocie połowowej powinien utrzymywać się na: różnym poziomie/ tym samym poziomie jak w latach poprzednich?
3. W wyniku której reformy wspólnej polityki rybołówstwa zostały utworzone regionalne komitety doradcze i wieloletnie plany zarządzania? reformy z 2002 r./reformy z 1992 r.

Odpowiedzi: 1. rozporządzenie podstawowe; 2. tym samym poziomie; 3. reformy z 2002 r.

Zapamiętaj!

WPRyB działa w czterech obszarach: zarządzanie zasobami żywymi, polityka strukturalna, wspólna organizacja rynku produktów rybołówstwa i akwakultury, polityka zewnętrzna.

II. Obszary działania wspólnej polityki rybołówstwa

W obecnym kształcie wspólna polityka rybołówstwa koncentruje się na czterech obszarach:

- 1) Zarządzanie i ochrona żywych zasobów morskich
- 2) Polityka strukturalna
- 3) Wspólna organizacja rynku produktów rybołówstwa i akwakultury
- 4) Polityka zewnętrzna wobec krajów trzecich i organizacji międzynarodowych.

II.1. Zarządzanie i ochrona żywych zasobów morskich

Unia Europejska stoi na stanowisku, że zasoby morskie są częścią wspólnego dziedzictwa i winny być wspólnie zarządzane na szczeblu unijnym. Stanowisko to znajduje odzwierciedlenie w art. 3 Traktatu o funkcjonowaniu UE (TfUE), w myśl

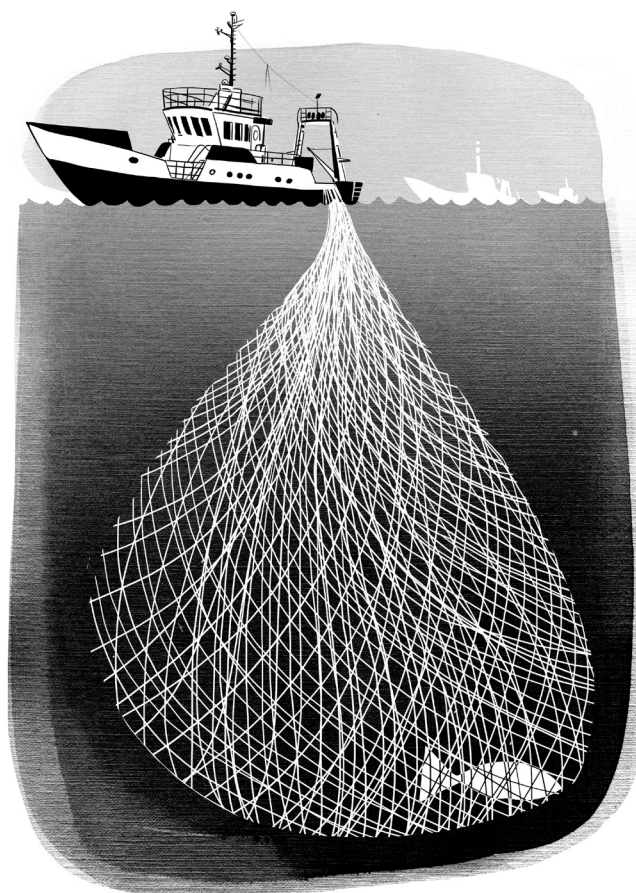
którego zarządzanie zasobami żywymi mórz należy do wyłącznych kompetencji Unii Europejskiej. Zarządzanie tymi zasobami ma w założeniu chronić je przed przełowieniem, a jednocześnie uwzględniać interesy rybaków i konsumentów, umożliwiając im racjonalne korzystanie z tych zasobów.

Większość połowów na terenie UE poza połowami dokonywanymi na Morzu Śródziemnym jest zarządzana za pomocą tzw. całkowitych dopuszczalnych połowów (TAC), gdzie każdemu państwu członkowskiemu przyznawane są kwoty krajowe. Wielkości te zgodnie z powyżej cytowanym art. 3 TfUE ustalone są na szczeblu unijnym przez Radę Ministrów ds. Rolnictwa i Rybołówstwa Unii Europejskiej, która bierze pod uwagę stan stad poszczególnych gatunków ryb występujących w danym akwenu, rekomendacje naukowców (np. Międzynarodowej Rady Badań Morza – ICES) oraz aspekty gospodarcze i społeczne. System ten jednak nie jest doskonały, np. w połowach mieszanych przyczynia się do powstawania odrzutów.

Do innych instrumentów zarządzania zasobami morza należą: zarządzanie nakładem połowowym (np. ograniczenie liczby dni, w ciągu których statek może wychodzić w morze) oraz techniczne środki ochrony (np. minimalna średnica oczek w sieciach,

zakaz stosowania niektórych narzędzi połowowych, okresy ochronne i zamknięte obszary dla połowów ryb, minimalna wielkość ryb do wyładunków, ograniczenia przyłowów w całkowitym odłowie). Środki te również nie pozwalają na pełną realizację celów WPRyB.

Reforma WPRyB w 2002 r. wprowadziła wieloletnie i długoterminowe plany zarządzania, które stały się ważnymi instrumentami zarządzania zasobami ryb. Plany wieloletnie, oprócz określenia poziomu TAC, obejmują też metody wspierające zrównoważone zarządzanie rybołówstwem, takich jak surowe wymagania techniczne dotyczące rozmiaru oczek w sieciach

i wyposażenia statku rybackiego, monitorowanie, inspekcje i kontrole wyładunków w portach. W początkowej fazie ustanowiono plany (tzw. plany odnowy) jedynie w odniesieniu do zasobów, które wyczerpano do niebezpiecznie niskich poziomów. Obecnie jednak plany te stają się standardową optymalną metodą zarządzania głównymi zasobami ryb komercyjnych na obszarze UE. Pierwszym planem wieloletnim był plan odnowy zasobów dorsza w Morzu Północnym, zatwierdzonym w 2004 r. Od tego czasu tę metodę zarządzania zastosowano w odniesieniu do wielu europejskich zasobów ryb m.in. dorsza w Morzu Bałtyckim, soli i gładzicy w Morzu Północnym, śledzia w wodach na zachód od Szkocji. Komisja planuje objęcie takimi planami kolejnych większych zasobów ryb komercyjnych, np. gatunki pelagiczne (śledź i szprot) w Morzu Bałtyckim oraz łososia także w Morzu Bałtyckim³.

II.2. Polityka strukturalna

Jednym z celów polityki strukturalnej prowadzonej w ramach wspólnej polityki rybołówstwa jest ograniczenie nakładu połowowego przez zmniejszenie liczby statków rybackich. Towarzyszą temu działania mające na celu łagodzenie negatywnych skutków o charakterze społecznym i gospodarczym w regionach zależnych od rybołówstwa, takie jak: wypłata rekompensat dla rybaków z tytułu trwałego lub tymczasowego zaprzestania działalności połowowej, propagowanie zróżnicowanego zatrudnienia wśród rybaków, reorientacji zawodową rybaków odchodzących z zawodu, organizację kursów zawodowych i szkoleń uzupełniających oraz możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę. Jednocześnie dla dalszego rozwoju sektora rybołówstwa oraz podniesienia jego konkurencyjności polityka strukturalna przewiduje inicjatywy mające na celu podniesienie atrakcyjności zawodu rybaka, obejmujące m.in. szkolenia w zakresie podniesienia kwalifikacji.

II.3. Wspólna organizacja rynku produktów rybołówstwa i akwakultury

Wspólna organizacja rynku produktów rybołówstwa i akwakultury ustanowiona została w rozporządzeniu (WE) 104/2000⁴. Celem wspólnej organizacji rynku produktów rybołówstwa i akwakultury jest zapewnienie stabilnych rynków produktów rybołówstwa i dochodów rybakom. Powyższe rozporządzenie określa wspólne normy handlowe dla produktów rybołówstwa i akwakultury, warunki uznania organizacji producentów i udzielania im pomocy lub rekompensat finansowych, warunki wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury oraz zasady dokonywania interwencji na wspólnym rynku produktów rybołówstwa i akwakultury.

Rozporządzenie to ponadto zobowiązuje Radę do ustalenia przed rozpoczęciem roku połowowego cen orientacyjnych dla określonej ilości produktów rybołówstwa mających znaczenie dla UE i ceny producenta dla określonych w rozporządzeniu produktów rybołówstwa

³ *Wspólna Polityka Rybołówstwa – Podręcznik użytkownika*, Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, 2009, www.ec.europa.eu.fisheries [dostęp: 30 listopada 2010 r.].

⁴ Dz.Urz. UE L 17 z 21 stycznia 2000 r., s. 22–52.

(tuńczyk). Ceny orientacyjne służą ustaleniu przez Komisję w drodze rozporządzeń różnych parametrów technicznych niezbędnych do funkcjonowania mechanizmów interwencji (takich jak unijne ceny sprzedaży czy unijna cena wycofania, które stanowią podstawę do uzyskania rekompensaty finansowej dla członków organizacji producentów, np. z tytułu wycofania produktów rybnych z obrotu). Cena te są dla producenta podstawą do otrzymania odszkodowania wyrównawczego z tytułu tuńczyka dostarczonego do przemysłu przetwórczego, które może być przyznane w wypadku spadku cen na rynkach światowych poniżej wartości progowej.

Zasady finansowania wydatków związanych ze wspólną organizacją rynku produktów rybołówstwa i akwakultury określa rozporządzenie (WE) 2003/2006⁵. Wydatki te finansowane są przez Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji (EFRG).

II.4. Polityka zewnętrzna wobec krajów trzecich i organizacji międzynarodowych

Unia Europejska jest stroną licznych konwencji międzynarodowych dotyczących ochrony morskich zasobów żywych oraz jest członkiem wielu międzynarodowych organizacji do spraw zarządzania rybołówstwem, których działalność dotyczy wykonywania rybołówstwa lub ochrony zasobów mórz. Z tego tytułu wynikają dla UE obowiązki wprowadzenia do prawa UE wiążących dla niej ustaleń konwencji oraz stosowania przyjętych zaleceń bądź rekomendacji organizacji, których jest członkiem. Jednocześnie UE reprezentuje państwa członkowskie, których floty rybackie prowadzą działalność połowową na wodach objętych konwencjami międzynarodowymi bądź będącymi pod jurysdykcją międzynarodowych organizacji ds. rybołówstwa. Polityka UE w tym zakresie ma na celu m.in. zapewnienie kontynuacji połowów dokonywanych przez rybaków z państw członkowskich na wodach międzynarodowych oraz ochronę ich interesów na arenie międzynarodowej.

Unia Europejska zawarła kilkadziesiąt umów dwustronnych z państwami trzecimi, głównie z państwami rozwijającymi się, dzięki którym statki floty UE mogą prowadzić działalność połowową w strefie wód terytorialnych tych państw. Umowy te pozwalają na utrzymanie kilkadziesiąt tysięcy miejsc pracy dla rybaków z państw członkowskich w obszarach leżących na peryferiach UE. Połowy dokonywane w ramach umów z państwami trzecimi mają również znaczenie dla zaopatrzenia rynku UE w produkty rybołówstwa oraz dla konsumentów. Większość umów z państwami trzecimi, oprócz dostępu do żywych zasobów tych państw, odnosi się również do zagadnień związanych z rozwojem i ochroną środowiska w tych krajach. Zawarte umowy mają często charakter umów partnerskich, a celem ich jest także pomoc państwom rozwijającym się w ochronie ich zasobów przez wspieranie odpowiedniej polityki w zakresie zrównoważonego rybołówstwa.

Sprawdź swoją wiedzę

Zaznacz właściwą odpowiedź:

W myśl art. 3 TfUE zarządzanie zasobami żywymi mórz należy do wyłącznych kompetencji państw członkowskich/Unii Europejskiej.

Odpowiedź: Unii Europejskiej.

⁵ Dz.Urz. UE L 379 z 28 grudnia 2006 r., s. 49–53.

III. Główne problemy wspólnej polityki rybołówstwa

Głównymi problemami wspólnej polityki rybołówstwa są m.in.:

- > zły stan zasobów morza,
- > zbyt duże koszty WPRyb i niewłaściwe ukierunkowanie pomocy dla sektora,
- > nadmierna zdolność połowowa,
- > nieprzestrzeganie prawa,
- > usuwanie niechcianych ryb z połowu (odrzuty).

Zły stan zasobów morza

Większość europejskich zasobów ryb komercyjnych jest nadmiernie eksploatowana (dotyczy to aż 88% gatunków morskich). W przypadku niektórych gatunków (30%) ich zasoby sięgają niebezpiecznie niskich poziomów (tzn. zagrożona jest odnawialność stad).

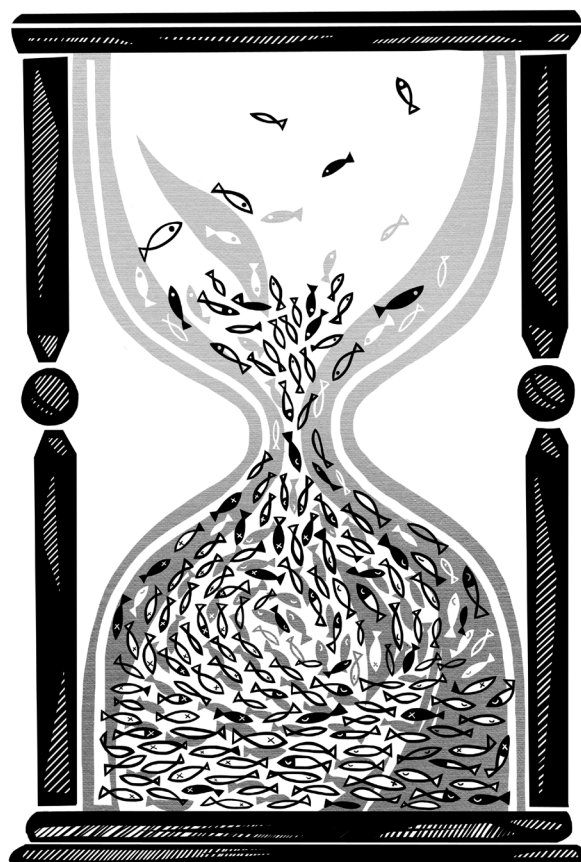
Społeczno-gospodarcza presja wywierana przez rybołówstwo na zasoby morza jest ogromna. Państwa członkowskie dążą do uzyskania jak najwyższych wielkości połowowych dla swoich flot, co często powoduje, że ustalane kwoty połowowe przekraczają zalecane przez naukowców wielkości połowów, a to stwarza zagrożenie znacznego zmniejszenia produktywności stada i jego załamania się w przyszłości. Może to mieć bardzo negatywne konsekwencje dla sektora rybołówstwa. Niektóre państwa członkowskie przekraczają przyznane im wielkości połowowe, głównie z powodu niewystarczającej kontroli rybaków, co stanowi dodatkowe zagrożenie dla europejskich zasobów rybnych.

Nadmierna zdolność połowowa

Unia Europejska, po Chinach, posiada drugą na świecie flotę połowową, ponad 91 000 jednostek. Możliwości łowcze wielkości europejskich flot rybackich są dwu-, a nawet trzykrotnie większe niż ilość ryb, jaką można złowić bez zagrożenia dla przyszłej produktywności stad. Osiągnięcie równowagi pomiędzy zdolnością połowową europejskiej floty rybackiej a wielkością zasobów ryb jest jednym z działań Komisji i państw członkowskich.

Zbyt duża zdolność połowowa europejskiej floty rybackiej nie jest problemem dotyczącym jedynie zasobów rybnych, ale również rybaków. Powoduje to nasilenie się konkurencji na wielu łowiskach do tego stopnia, że utrzymanie się jedynie z połowów staje się prawie niemożliwe.

Od wielu lat wysiłki UE skierowane są na ograniczenie zdolności połowowej unijnej floty rybackiej. Zmniejszenie liczby statków rybackich odbywa się przede wszystkim przez ich złomowanie, a także przez przeniesienie statków do krajów trzecich lub zmianę ich przezna-

czenia. Proces ten prowadzony są w ramach wieloletnich programów ukierunkowania, które są opracowywane przez państwa członkowskie, a następnie zatwierdzane przez Komisję Europejską. Dla wsparcia państw członkowskich w realizacji zadań wynikających z powyższych programów udostępniane są środki finansowe z unijnego budżetu.

Mimo ogólnego spadku liczby statków rybackich UE, ograniczenia wprowadzane są zbyt wolno (średnio w ciągu ostatnich 15 lat roczne ograniczenie zdolności połowowej wynosiło 2–3%), by działania te odniosły odczuwalny wpływ na zmniejszenie presji połowowej i w rezultacie mogły poprawić stan zagrożonych lub nadmiernie eksploatowanych populacji ryb w UE. Co więcej, postęp technologiczny hamuje lub nawet uniemożliwia dokonywanie ograniczenia zdolności połowowej unijnej floty rybackiej.

Zbyt duże koszty wspólnej polityki rybackiej oraz niewłaściwe ukierunkowanie pomocy finansowej dla sektora

Sektor rybołówstwa otrzymuje pomoc finansową z unijnych funduszy, a także z krajowych systemów pomocy. Oprócz tej bezpośredniej pomocy sektor ten dotowany jest na wiele różnych sposobów, takich jak np. zwolnienie z podatku paliwowego. W odróżnieniu od innych sektorów gospodarek narodowych sektor rybołówstwa korzysta z bezpłatnego dostępu do naturalnego zasobu, który eksploatuje. Nie jest również zobowiązany do ponoszenia jakichkolwiek kosztów związanych z publicznym zarządzaniem sektorem, np. kosztami kontroli. Co więcej, często fundusze dostępne państwom członkowskim wykorzystywane są w sposób odwrotny do zamierzeń, np. do zwiększenia i zachowania nadmiernej zdolności połowowej zamiast do jej redukcji, co dodatkowo pogłębia niekorzystną kondycję biologiczną niektórych stad ryb.

Nieprzestrzeganie prawa

Niedostateczna kontrola rybołówstwa w państwach członkowskich powoduje, że niektórzy rybacy prowadzą działalność połowową niezgodną z obowiązującymi przepisami unijnymi lub międzynarodowymi. Nieprzestrzeganie prawa może dotyczyć zarówno prowadzenia połowów bez pozwolenia lub z naruszeniem przepisów, niezgłaszania lub zgłaszania w sposób nieprawidłowy dokonanych połowów właściwym organom bądź prowadzenia połowów w sposób niezgodny z przyjętymi czy obowiązującymi środkami ochrony i zarządzania w danym akwenu. Te nielegalne praktyki rybackie określane są jako połowy nielegalne, niezgłaszane i nieuregulowane (połowy NNN).

Na całym świecie połowy NNN to poważny problem, zagrażają zrównoważonemu zarządzaniu zasobami morskimi. Ocenia się, że światowe obroty tymi połowami wynoszą ponad 10 mld euro. Z tego powodu połowy NNN są drugim co do wartości źródłem pochodzenia ryb na świecie.

Połowy NNN stanowią poważne zagrożenie dla przyszłości wspólnych zasobów mórz i oceanów, ekosystemów morskich oraz społeczności trudniących się rybołówstwem. Szkody

powstałe na skutek tych nielegalnych praktyk rybackich wykraczają daleko poza same straty gospodarcze. Nielegalne połowy powodują ogromne szkody w środowisku naturalnym, prowadzą do wyczerpywania się zasobów oraz są nieuczciwą konkurencją dla rybaków, którzy prowadzą działalność zgodnie z obowiązującymi przepisami. Połowy NNN mogą naruszyć równowagę gospodarczą i zatrudnienie w społecznościach utrzymujących się z rybołówstwa, a także prowadzić do dramatycznych skutków w krajach rozwijających się, dla których zasoby rybne odgrywają dużą rolę w zakresie bezpieczeństwa żywnościowego oraz walki z ubóstwem.

Połowy NNN mogą mieć katastrofalne skutki dla wrażliwych ekosystemów morskich (np. raf koralowych) i gatunków ryb zagrożonych wyginięciem (np. tuńczyk błękitnoplęty). Statki połowiące nielegalnie wykorzystują bowiem często niedozwolone narzędzia połowowe, łowią w strefach zamkniętych dla rybołówstwa i w okresach ochronnych ustanowionych dla ochrony gatunkowej ryb.

Strategia Komisji Europejskiej w zakresie przeciwdziałania połowom NNN polega przede wszystkim na kontroli wyładunków oraz na pozbawieniu kłusowników możliwości zbytu nielegalnych produktów rybołówstwa, wymagając od nich udokumentowania pochodzenia wszystkich produktów, zanim produkty te uzyskają pozwolenie na wyładunek lub na import do UE.

Usuwanie niechcianych ryb z połowu (odrzuty)

Usuwanie niechcianych gatunków ryb z połowu jest problemem ogólnoświatowym. W połowach ukierunkowanych na całkowity połów składają się: połów gatunku poszukiwanego oraz przyłów (czyli część połowu obejmująca organizmy morskie nie będące celem połowów ukierunkowanych). Wyławiane organizmy, bez względu na to, czy były celem połowu, mogą zostać odrzucone (tzn. zwrócone do morza) z różnych powodów (prawnych, ekonomicznych lub innych). Większość odrzutów pochodzi jednak z przyłowu.

Corocznie do morza wyrzucana jest znaczna część połowów prowadzonych na europejskich wodach. Udział odrzutu w połowach całkowitych dla poszczególnych gatunków ryb i innych organizmów wodnych waha się od 10% do 60%, w zależności od łowiska i używanych narzędzi połowowych. Brak jest szczegółowych danych dotyczących odrzutów dla całej UE. Szacuje się, że tylko w Morzu Północnym odrzuty wynoszą od 500 000 do 800 000 ton rocznie. Według Światowej Organizacji Żywności (FAO) światowy wskaźnik odrzutów wynosi ok. 8% całkowitej masy połowu, czyli 7,3 mln ton ryb i innych organizmów morskich⁶.

Znaczna część wyrzucanych za burtę ryb jest martwa lub też nie przeżyje operacji połowowych. Odrzuty są zatem marnotrawieniem zasobów, a także wysiłków rybaków. W roku 2007 Komisja Europejska określiła plan redukcji niepożądanych przyłowów i eliminacji odrzutów w rybołówstwie UE⁷. Obecnie Komisja rozważa ponownie strategię dotyczącą odrzutów.

⁶ *Wspólna Polityka Rybołówstwa – Podręcznik użytkownika, op. cit.*

⁷ Komunikat Komisji, „Strategia na rzecz ograniczenia niepożądanych przyłowów i eliminacji odrzutów w rybołówstwie europejskim”, COM(2007) 136, final.

Stosowany we wspólnej polityce rybackiej dla większości akwenów system zarządzania zasobami ryb za pomocą całkowitych dopuszczalnych połowów (TAC) przyczynia się do powstawania znacznej ilości niepotrzebnych odrzutów, których można byłoby uniknąć, stosując inny sposób zarządzania. W połowach mieszanych stosowanie tego systemu zarządzania na podstawie kwot wyładunków powoduje niepożądane przyłowy wtedy, gdy wyczerpana jest kwota tylko z jednego gatunków z łowionych gatunków, co zmusza rybaków do odrzucania ryb, których nie mogą wyładować. Odrzucanie w tym przypadku niechcianych ryb z przyłowy jest ewidentnym marnotrawstwem cennych zasobów ryb, a także powodem, dla którego kilka stad, pomimo stałego obniżania kwot połowowych, nie zdołało odbudować swojej liczebności.

Ryby z przyłowy mogą być potencjalnym źródłem zaopatrzenia wspólnego rynku w produkty rybołówstwa i tym samym generować określony dochód dla rybaków, zamiast tego są one wyrzucane przez rybaków za burtę. Znane są przypadki gatunków ryb, które kiedyś traktowane jako przyłów, później stały się rybami poszukiwanymi. Problem w tym, że gatunki te są rzadko oferowane na rynku produktów rybnych i dlatego konsumenci nie są nimi zainteresowani na większą skalę. Działania skierowane na zwiększenie popytu na te gatunki ryb na rynku rybnym mogą zatem przyczynić się do lepszego wykorzystania zasobów rybołówstwa i w konsekwencji do zmniejszenia presji rybołówstwa na gatunki, które są obecnie nadmiernie eksploatowane.

Morze Bałtyckie

Wszystkie powyżej wymienione problemy dotyczą basenu Morza Bałtyckiego. Z uwagi na specyficzne warunki hydrologiczne basen Morza Bałtyckiego jest bardziej wrażliwy na zanieczyszczenie środowiska w porównaniu z morzami otwartymi.

Morze Bałtyckie należy do największych zbiorników wód słonawych na świecie, przy czym występują w nim znaczne różnice w zasoleniu podbasenów. Jest ono morzem stosunkowo płytkim (średnia głębokość wynosi 50 m) i prawie całkowicie zamkniętym. Zaledwie 3% wody (objętościowo) ulega rocznie wymianie. Wymiana całkowitej objętości następuje co ponad 30 lat. Rzeki wpadające do Bałtyku odprowadzają wodę z obszaru lądowego czterokrotnie większego niż samo morze i zamieszkałego przez prawie 90 mln ludzi. Nadmiar związków odżywczych w Morzu Bałtyckim prowadzi do eutrofizacji i corocznych wykwitów alg. Występujące zakłócenia równowagi ekologicznej wynikające z przełowienia głównych stad ryb, zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł lądowych, wzrostu temperatur morza, substancji niebezpiecznych i działania innych czynników są bardzo poważnym problemem tego regionu.

Komisja Europejska uznała, że wyjątkowe cechy Morza Bałtyckiego oraz jego obciążenia ekologiczne wymagają podejścia makroregionalnego, które powstrzymałoby pogarszanie się jego stanu w perspektywie długoterminowej. W dniu 10 czerwca 2009 r. Komisja przyjęła „Strategię dla regionu Morza Bałtyckiego”⁸. Strategia ma w założeniu odpowiedzieć na

⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów dotyczący „Strategii dla regionu Morza Bałtyckiego”, COM(2009) 248, final.

podstawowe wyzwania stojące przed regionem Morza Bałtyckiego oraz określić konkretne rozwiązania problemów tu występujących. Elementem „Strategii” jest orientacyjny plan działania. Wyróżnione w nim zostały cztery główne wyzwania:

- > stworzenie warunków dla zrównoważonego środowiska,
- > rozwój dobrobytu w regionie,
- > wzrost dostępności i atrakcyjności regionu,
- > zapewnienie bezpieczeństwa i ochrony w regionie.

Powyższe wyzwania są spójne z celami wspólnej polityki rybołówstwa, zarówno w zakresie zrównoważonego zarządzania zasobami morza, jak i polityki strukturalnej prowadzonej w ramach WPRyb. Działania przewidziane w „Strategii” mogą być znaczącym wsparciem dla realizacji celów wspólnej polityki rybołówstwa.

„Strategia” nie dysponuje własnym finansowaniem, niemniej w latach 2007–2013 region Bałtyku skorzysta ze środków udostępnionych w ramach polityki regionalnej i innych funduszy UE:

- > na zrównoważony rozwój środowiska Bałtyku planuje się przeznaczyć 9,8 mld euro,
- > na rozwój dobrobytu w regionie Morza Bałtyckiego – 6,7 mld euro,
- > na wzrost dostępności i atrakcyjności regionu – 27,1 mld euro,
- > na bezpieczeństwo i ochronę regionu – 697 mln euro.

Sprawdź swoją wiedzę

Zaznacz właściwą odpowiedź:

Jednym z problemów WPRyb jest zbyt mała/zbyt duża zdolność połowowa.

Odpowiedź: zbyt duża zdolność połowowa.

IV. Finansowanie wspólnej polityki rybołówstwa i perspektywy finansowe po 2013 r.

IV.1. Europejski Fundusz Rybacki

Wspólna polityka rybołówstwa jest realizowana za pośrednictwem utworzonego w roku 2006 Europejskiego Funduszu Rybackiego (EFR), który oficjalnie rozpoczął swoją działalność 1 stycznia 2007 r. Zastąpił on działający do roku 2006 Instrument Finansowy Orientacji Rybołówstwa. Podstawą prawną funkcjonowania Funduszu jest rozporządzenie Rady (WE) nr 1198/2006 z 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego⁹. Głównym celem Funduszu jest zrównoważona gospodarka zasobami mórz i poprawa efektywności sektora rybackiego oraz podniesienie konkurencyjności rybołówstwa i przetwórstwa rybnego. Na lata 2007–2013 Fundusz dysponuje środkami budżetowymi w wysokości 3,85 mld euro wg cen z 2004 r. (4,3 mld euro wg cen obecnych po uwzględnieniu inflacji). Pomoc finansowa z Funduszu jest skierowana na:

- > wspieranie wspólnej polityki rybołówstwa w celu zapewnienia eksploatacji żywych zasobów i wsparcie dla akwakultury w celu zapewnienia trwałości w sensie gospodarczym, środowiskowym i społecznym,

⁹ Dz.Urz. UE L 223 z 15 sierpnia 2006 r., s. 1–44.

- > wspieranie trwałej równowagi pomiędzy zasobami a zdolnością połowową floty rybackiej UE,
- > wspieranie zrównoważonego rozwoju rybołówstwa śródlądowego,
- > wzmacnianie konkurencyjności funkcjonujących struktur oraz rozwoju ekonomicznie żywotnych przedsiębiorstw w sektorze rybactwa,
- > wspieranie ochrony i poprawy stanu środowiska i zasobów naturalnych związanych z sektorem rybactwa,
- > wspieranie zrównoważonego rozwoju oraz poprawy jakości życia na obszarach, gdzie prowadzi się działalność należącą do sektora rybactwa,
- > propagowanie równości kobiet i mężczyzn w procesie rozwoju sektora rybactwa oraz obszarów zależnych od rybactwa.

Pomoc finansowa dla polskiego sektora rybołówstwa i akwakultury udzielana jest z programu operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007–2013”. Oprócz środków Unii Europejskiej program ten jest realizowany ze środków krajowych, takich jak: środki budżetu państwa i samorządów oraz środki własne beneficjentów pomocy. Program jest skierowany do wszystkich sektorów przemysłu rybnego (rybołówstwo morskie i śródlądowe, przedsiębiorstwa akwakultury, organizacje producentów oraz sektor przetwórstwa i wprowadzania do obrotu), a także na obszary zależne od rybołówstwa. Środki mogą być wydatkowane w ramach pięciu osi priorytetowych.

Osie priorytetowe przewidziane w programie „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007–2013”

Oś priorytetowa 1 Dostosowanie floty rybackiej	Oś priorytetowa 2 Akwakultura, rybołówstwo śródlądowe, przetwórstwo i rynek rybny produktów rybołówstwa i akwakultury	Oś priorytetowa 3 Działania służące wspólnemu interesowi	Oś priorytetowa 4 Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa	Oś priorytetowa 5 Pomoc techniczna
<ul style="list-style-type: none"> > pomoc publiczna z tytułu trwałego zaprzestania działalności > pomoc publiczna z tytułu tymczasowego zaprzestania działalności > inwestycje na statkach rybackich i selektywność > rybołówstwo przybrzeżne > rekompensaty społeczno-gospodarcze w celu zarządzania flotą rybacką 	<ul style="list-style-type: none"> > inwestycje w chów i hodowlę ryb > działania wodno-środowiskowe > środki na rzecz zdrowia zwierząt > rybołówstwo śródlądowe > inwestycje w zakresie przetwórstwa i obrotu 	<ul style="list-style-type: none"> > działania wspólne > ochrona i rozwój fauny i flory wodnej > porty rybackie, miejsca wyładunku i przystanie > promocja i rozwój nowych rynków zbytu > projekty pilotażowe > modyfikacja w celu zmiany przeznaczenia statków rybackich 	<ul style="list-style-type: none"> > rozwój obszarów zależnych od rybactwa > współpraca międzyregionalna i międzynarodowa 	<ul style="list-style-type: none"> > pomoc techniczna

Kwota pomocy publicznej w tym programie wynosi 100% kosztów kwalifikowanych (75% EFR i 25% krajowy wkład publiczny). W okresie 2007–2013 program operacyjny będzie dysponował środkami EFR w wysokości ogółem 734 092 574 euro¹⁰. Ogólna kwota wydatków publicznych łącznie ze środkami krajowymi wyniesie 978 790 099 euro.

Tabela 1. Środki finansowe z EFR przyznane Polsce w podziale na poszczególne lata okresu 2007–2013* (w euro)

Lata	EFR
2007	–
2008	120 001 664
2009	121 825 117
2010	119 906 010
2011	121 944 858
2012	124 084 618
2013	126 330 307
Razem	734 092 574

* Ceny bieżące.

Tabela 2. Finansowanie programu operacyjnego w podziale na osie priorytetowe* (w euro)

Finansowanie PO wg osi priorytetowych	Wkład publiczny ogółem	Wkład EFR	Wkład krajowy	Poziom współfinansowania EFR
Oś priorytetowa:				
Dostosowanie floty rybackiej	225 121 723	168 841 292	56 280 431	75%
Akwakultura, rybołówstwo śródlądowe, przetwórstwo i rynek rybny	195 758 020	146 818 515	48 939 505	75%
Środki służące wspólnemu interesowi	195 758 020	146 818 515	48 939 505	75%
Zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa	313 212 832	234 909 624	78 303 208	75%
Pomoc techniczna	48 939 505	36 704 629	12 234 876	75%
Ogółem	978 790 099	734 092 574	244 697 525	75%

* Ceny bieżące.

IV.2. Perspektywy finansowania wspólnej polityki rybołówstwa po roku 2013

We wrześniu 2010 r. Komisja Europejska przyjęła przegląd budżetu. Wiosną 2011 r. ma zostać uzgodniona przez Komisję propozycja budżetu na lata 2014–2020. W lecie 2011 r. Komisja przyjmie ramy prawne dla wsparcia finansowego WPRryb po 2013 r. i rozpocznie się proces negocjacji. Na negocjacje budżetowe, jak i na poziom przyszłego finansowania WPRryb, będą mieć wpływ czynniki zewnętrzne, takie jak fakt, że większość państw członkowskich, w tym płatnicy netto, wprowadzą w życie radykalny program oszczędności budżetowych,

¹⁰ Decyzja Komisji z 13 sierpnia 2008 r. zmieniająca decyzję C(2006) 4332 określającą indykatywny przydział wspólnotowych środków na zobowiązania z Europejskiego Funduszu Rybackiego w podziale na państwa członkowskie na okres od dnia 1 stycznia 2007 r. do dnia 31 grudnia 2013 r., Dz.Urz. UE L 229/5 z 28 sierpnia 2008 r.

oraz negocjacje w ramach WTO, które zakładają wyeliminowanie subsydiów, które mogą prowadzić do zwiększenia zdolności połowowej.

Należy oczekiwać następujących zmian odnośnie do kierunków finansowania wspólnej polityki rybołówstwa, a mianowicie:

- > finansowanie wspólnej polityki rybackiej ma mieć ścisły związek z celami zreformowanej polityki, szczególnie celami środowiskowymi,
- > ograniczenie liczby priorytetów,
- > koncentracja na działaniach wspierających społeczność i grupy rybaków, innowacyjne i przyjazne dla środowiska rybactwo i akwakulturę oraz zrównoważony rozwój obszarów zależnych od rybactwa,
- > odchodzenie od bezpośrednich subsydiów dla floty (oś 1) na rzecz wsparcia dla społeczności rybackich, poprawy marketingu, innowacyjnych produktów rybnych,
- > lepsza koordynacja finansowych działań z innymi funduszami unijnymi, uproszczenie i ujednoczenie zasad finansowania, w szczególności w odniesieniu do rozwoju lokalnego (oś 4).

Sprawdź swoją wiedzę

Z jakiego funduszu finansowana jest obecnie wspólna polityka rybołówstwa? a. Europejski Fundusz Rybacki; b. Instrument Finansowy Orientacji Rybołówstwa

Odpowiedź: a.

V. Założenia przyszłej reformy wspólnej polityki rybołówstwa

Reforma WPRyb z 2002 r. była dużym krokiem w kierunku zrównoważonego rozwoju sektora rybołówstwa, nie udało się jednak w pełni osiągnąć tego celu. Występujące problemy w europejskim rybołówstwie wymusiły podjęcie kolejnego wysiłku na rzecz zmiany wspólnej polityki rybołówstwa.

W kwietniu 2009 r. Komisja Europejska opublikowała zieloną księgę zatytułowaną „Reforma wspólnej polityki rybackiej”¹¹. Zielona księga rozpoczęła proces konsultacji ze środowiskiem rybackim, który zakończył się w pod koniec 2009 r.

Dokument rozpoczyna się krótkim opisem niezwykle idealistycznej wizji europejskiego rybołówstwa po roku 2020. Następnie przedstawiono ocenę sytuacji europejskiego rybołówstwa i akwakultury wraz z najważniejszymi problemami występującymi w tych sektorach oraz propozycje ich rozwiązania. Na końcu każdej części znalazły się pytania, które miały stanowić podstawę do publicznej debaty dotyczącej przyszłego kształtu tej polityki.

Sporo miejsca poświęcono w zielonej księdze wadom strukturalnym unijnej polityki rybołówstwa. Za główne wady tej polityki uznano:

- > nadmierną zdolność połowową unijnej floty rybackiej,
- > zbyt duże koszty WPRyb oraz niewłaściwie ukierunkowane wspieranie sektora subsydiami,
- > niejasne sformułowanie celów WPRyb (nieokreślenie hierarchii celów środowiskowych, społecznych i ekonomicznych),

¹¹ Polska wersja językowa zielonej księgi znajduje się na stronie http://ec.europa.eu/fisheries/reform/index_en.htm.

- > nieadekwatny proces decyzyjny (zarządzanie na wysokim szczeblu politycznym oraz brak wystarczającego zaangażowania rybaków w proces decyzyjny),
- > niestosowanie się w praktyce do zasad unijnej polityki rybackiej (nieprzestrzeganie prawa).

Propozycje Komisji dotyczące usprawnienia zarządzania rybołówstwem UE obejmują m.in.:

- > optymalne wykorzystanie zasobów rybnych: podstawową zasadą zarządzania możliwościami połowowymi WPRyb ma być maksymalny zrównoważony połów (MSY), wzmocnienie zarządzania nakładem połowowym (np. ograniczenie dni, w ciągu których statek rybacki może wychodzić w morze),
- > zniesienie zasady względnej stabilności lub jej uelastycznienie,
- > zmniejszenie presji redukcji zdolności połowowej na małe floty przybrzeżne, nadanie tej flocie uprzywilejowanego dostępu do funduszy unijnych oraz, w przypadku gdy nakład połowowy floty przybrzeżnej jest znaczny, objęcie jej tymi samymi zasadami ochrony zasobów co pozostałe segmenty,
- > włączenie wspólnej polityki rybackiej do zintegrowanej polityki morskiej,
- > odejście od bezpośredniego wsparcia cenowego produktów rybnych na rzecz zwiększenia znaczenia organizacji producenckich przez nadanie im większej roli w procesie sprzedaży produktów,
- > odejście od systemu opartego na premiach za złomowanie na rzecz używania mechanizmów o charakterze bardziej rynkowym – indywidualnych przekazywalnych praw połowowych,
- > zwiększenie zaangażowania w prace wielostronnych organizacji rybackich i poprawa funkcjonowania RFMOs¹² oraz poprawa funkcjonowania porozumień rybackich przez nadanie im bardziej regionalnego charakteru, większą integrację z celami polityki środowiskowej, rozwojowej i morskiej,
- > przekazanie większych uprawnień decyzyjnych rybakom oraz odpowiedzialności za podejmowane decyzje.

Niewątpliwie centralne miejsce w debacie nad nowym kształtem WPRyb zajmą: sposób zarządzania możliwościami połowowymi i ewentualne zmiany w stosowaniu zasady względnej stabilności, sposób finansowania tej polityki (w tym alokacje środków EFR pomiędzy państwa członkowskie) oraz zmiany w procesie decyzyjnym.

Z punktu widzenia interesu Polski kluczowa będzie debata nad podziałem środków z EFR pomiędzy państwa członkowskie. Obecny rozdział środków EFR dobywa się na podstawie regionalnych kryteriów konwergencji, które premiąją nowe państwa członkowskie, w tym Polskę. W zielonej księdze widać wyraźne dążenie do odejścia od stosowanego obecnie kryte-

¹² Regionalne organizacje zarządzania rybołówstwem.

Sprawdź swoją wiedzę

W jakim dokumencie zostały przedstawione założenia do przyszłej reformy wspólnej polityki rybołówstwa? a. zielona księga; b. biała księga

odpowiedź: a.

rium konwergencji na rzecz kryterium wielkości floty i problemów strukturalnych. Dążenie to odpowiada potrzebom starych państw członkowskich, mających duże sektory rybackie oraz relatywnie niewielkie alokacje EFR¹³.

Propozycja reformy wspólnej polityki rybołówstwa ma zostać przedstawiona i zaakceptowana w 2012 r. W 2011 r. będą prowadzone prace nad przygotowaniem nowego „rozporządzenia podstawowego” dotyczącego przyszłego kształtu wspólnej polityki rybołówstwa. Nasze przewodnictwo w Radzie UE, przypadające na II połowę 2011 r., zbiega się z pracami nad tym ważnym aktem prawnym, który będzie miał podstawowe znaczenie dla przyszłości polskiego sektora rybołówstwa. Rola Polski w tym procesie będzie zatem niezwykle istotna.

VI. Podsumowanie

Występujące problemy w europejskim rybołówstwie wymusiły podjęcie kolejnego wysiłku na rzecz zmiany wspólnej polityki rybołówstwa. Obecnie trwające prace nad reformą tej polityki. Komisja opublikowała zieloną księgę dotyczącą reformy wspólnej polityki rybackiej. W roku 2009 zakończyły się konsultacje ze środowiskiem rybackim. Najważniejsze propozycje Komisji zaprezentowane w zielonej księdze to: sposób zarządzania możliwościami połowowymi i ewentualne zmiany w stosowaniu zasady względnej stabilności, sposób finansowania tej polityki (w tym podział środków EFR pomiędzy państwa członkowskie) oraz zmiany w procesie decyzyjnym. Z punktu widzenia interesu Polski kluczowa będzie debata nad rozdziałem środków z EFR pomiędzy państwa członkowskie.

Polskie przewodnictwo w Radzie UE zbiega się z pracami nad przygotowaniem nowego „rozporządzenia podstawowego” dotyczącego przyszłego kształtu wspólnej polityki rybołówstwa. Rola Polski w tym procesie będzie niezwykle istotna.

Spróbuj odpowiedzieć

Jakie są główne obszary działania wspólnej polityki rybołówstwa?

Jakie są najważniejsze problemy WPRyb?

¹³ M. Ruciński, *Nowa Wspólna Polityka Rybacka: Zielona Księga Komisji Europejskiej – początek debaty*, „Wiadomości Rybackie” 2009, nr 5–6(169).

ABSTRAKT

W opracowaniu przedstawiono ewolucję wspólnej polityki rybołówstwa, jej główne obszary działania oraz najważniejsze problemy występujące w europejskim rybołówstwie. Omówiono również założenia przygotowywanej obecnie reformy wspólnej polityki rybołówstwa i najistotniejsze proponowane kierunki zmian.

Akwakultura

Hodowla organizmów wodnych, głównie zwierzęcych, w naturalnych lub sztucznych zbiornikach wodnych.

Całkowity dopuszczalny połów (TAC)

Wielkość określającą, jaka część stada jednego gatunku może być wyłowiona z danego akwenu w określonym czasie.

Kwota połowowa

Część całkowitego dopuszczalnego połowu udostępniona do odławiania posiadaczowi licencji połowowej.

Maksymalny zrównoważony odłów (MSY)

Najwyższy poziom odłowu z zasobów rybnych, który nie prowadzi do zmniejszenia ich potencjału produkcyjnego na lata następne.

Nakład połowowy

Operacje połowowe na danym akwenu, uwzględniające łączny ich czas, liczbę statków i narzędzi połowu oraz ich zdolności łowcze.

Zdolność połowowa

Tonaż statku i moc silnika, dla określonych typów działalności może być określana przy użyciu np. ilości i/lub rozmiaru narzędzi połowowych.

Połowy mieszane

Połowy dwóch lub więcej gatunków ryb.

Połowy ukierunkowane

Połowy prowadzone z wykorzystaniem określonej techniki i sprzętu połowowego, których celem jest pozyskanie organizmów morskich określonych gatunków.

Przyłów

Część połowu obejmująca organizmy morskie poszczególnych gatunków, które nie są celem połowów ukierunkowanych.

Odrzut

Łączny ciężar żywych ryb o niedostatecznych rozmiarach, nie nadających się do sprzedaży lub w inny sposób niepożądanych, odrzuconych w chwili złowienia lub zaraz później.

Względna stabilność

Zasada ustanowiona w 1983 r. zakładająca, że udział państwa członkowskiego w każdej kwocie wspólnotowej powinien utrzymywać się na tym samym poziomie jak w latach poprzednich.

WARTO PRZECZYTAĆ

Wspólna Polityka Rybołówstwa – Podręcznik użytkownika, Urząd Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich, 2009,
www.ec.europa.eu.fisheries.

„Strategia dla regionu Morza Bałtyckiego”, Komisja Europejska,
www.strategia-baltyk.ukie.gov.pl.

O AUTORZE

ELŻBIETA BERKOWSKA

Mgr inż. melioracji wodnych, ukończyła studia podyplomowe prawa europejskiego, jest głównym specjalistą w Biurze Analiz Sejmowych, specjalizuje się w problematyce rybołówstwa i gospodarki wodnej. Autor licznych publikacji, m.in. *Wspólna polityka rybołówstwa a potrzeby i oczekiwania polskiego sektora rybołówstwa*, seria „Analizy BAS”, www.bas.sejm.gov.pl/analizy.php nr 4(4), 2008.

